Τοις Εντευξομένοις ή Το Σχέδιο Ευρωπαϊκού Συντάγματος: όραμα και πραγματικότητα

Του Καθηγητού
Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Το δημοσιευόμενο, σε άλλες σελίδες της ανά χείρας έκδοσης, κείμενο του Σχεδίου Ευρωπαϊκού Συντάγματος ή Σχεδίου Συνταγματικής Συνθήκης έχει διαμορφωθεί κατά την διάρκεια των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης τον Ιούνιο τρέχ. έτους και αποτελεί επισήμως το βασικό κείμενο, επί του οποίου καλείται να αποφανθεί η επόμενη Διακυβερνητική Διάσκεψη, ως διαθέτουσα το ιστορικό δικαίωμα υιοθεσίας, τροποποίησης ή απόρριψης.

Η «παραγωγή» επομένως, του μέλλοντος να ισχύσει Ευρωπαϊκού Συντάγματος έχει εναποτεθεί, τόσο επί της Συνέλευσης για το μέλλον της Ευρώπης, Σώματος ευρείας σύνθεσης, της οποίας η συγκρότηση αποφασίσθηκε κατά την διάρκεια των εργασιών της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. του Laeken το έτος 2001 μ.Χ., όσο και επί της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του προσεχούς Οκτωβρίου ή Δεκεμβρίου.

Εξυπακούεται, ότι το μέλλον να παραχθεί Ευρωπαϊκό Σύνταγμα δεν πρέπει να ταυτίζεται με την έννοια, το περιεχόμενο, την αποστολή και την λειτουργία των αντιστοίχων Συνταγμάτων των Χωρών Μελών της Ε.Ε., δεδομένης της διαφοράς της αποστολής και του θεσμικού ρόλου του μεν και του δε, αλλά και του πεδίου εφαρμογής ενός εκάστου.

Εξ άλλου, η υιοθέτηση κατά την διαδικασία παραγωγής του νέου Ευρωπαϊκού Συντάγματος όρων, όχι τό-

σον εκ του χώρου του Διεθνούς Δικαίου, (δεν χρησιμοποιούνται οι όροι Διάσκεψη, Συνθήκη κ.ά.), αλλά εκ του χώρου του Εσωτερικού Δικαίου (Συνέλευση, Σύνταγμα κ.ά.) δεν συνιστά αφ' εαυτής ουσιώδες στοιχείο τέτοιας μορφής, έκτασης και υφής ούτως, ώστε να οδηγείται το πράγμα σε «ταύτιση» των κατ' ιδίαν Συνταγμάτων των επί μέρους Χωρών Μελών της Ε.Ε. με εκείνο της υπερκείμενης νομικής οντότητας της ίδιας της Ε.Ε., προϊόντος πολιτικών, επιλογών και διεργασιών.

Η πρόκληση, λοιπόν, και η επιλογή των απαντήσεων επί τυχόν διακυβευομένων αγαθών, ενώπιον των οποίων θα ευρεθούν τα Μέλη της προσεχούς Διακυβερνητικής Διάσκεψης της Ε.Ε. είναι κατ' εξοχήν πολιτικής υφής, η επιτυχής δε ή μη διευθέτησή της θα αποτελέσει αφ' εαυτής πρόκριμα για την λυσιτελή και τελεσφόρο ή μη, περαιτέρω ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Υπ' αυτή δε την οπτική δεν πρέπει να θεωρηθεί τυχαία η επιλογή της φράσης, η οποία προτάσσεται εν Προοιμίω του Σχεδίου Ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Η φράση, κατά Θουκυδίδη, αποδίδεται στον Περικλή, ο οποίος την ανέφερε στον επιτάφιο λόγο του, τον οποίο εξεφώνησε το έτος 431 π.Χ. ενώπιον των πρώτων νεκρών Αθηναίων του Πελοποννησιακού Πολέμου: «Χρώμεθα γαρ πολιτεία... και όνομα μεν διά το μη ες ολίγους αλλ' ες πλείονας οικείν Δημοκρατία κέκληται» (και καλείται το πολίτευμά μας Δημοκρατία, λόγω του ότι η Κυβέρνησις του Κράτους ευρίσκεται όχι εις χείρας των ολίγων, αλλά των πολλών, κατά μετάφραση Ελευθερίου ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ).

Η μέχρι τούδε άκρως επιτυχής άσκηση των δραστηριοτήτων της Ε.Ε. υπό της Ελληνικής Προεδρίας συνιστά αφ' εαυτής (πέραν των πανταχόθεν εκφρασθέντων δημοσίως επαίνων) αισιόδοξη απόδειξη ενός καλλίτερου ευρωπαϊκού μέλλοντος, το οποίο είναι ευκταίο και δικαίως αναμενόμενο να προκύψει επ' αγαθώ εκατομμυρίων Ανθρώπων, ανεξαρτήτως τόπου κατοικίας και υπηκοότητος, πέραν των συνόρων 25 Κρατών, πέραν των ορίων της Ευρώπης ως αυτοτελούς πολιτικής οντότητας -πλήρους ή ατελούς- και πέραν των οίων δήποτε οραμάτων πολλών (Penn, Rousseau, kant, Monnait, Shumman κ.ά.) περί ομοσπονδιοποίησης του ευρωπαϊκού χώρου...